

Марія Блищик, Вікторія Яковлєва

ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Праця – це одне із основних джерел багатства, фактор зростання виробництва. Суспільство завжди зацікавлене питанням про ефективність використання робочої сили, оскільки доведено, що зростання безробіття на 1 % скорочує валовий національний продукт на 2 % [2, с. 10]. З огляду на зазначене, погіршення соціально-економічних показників, особливої актуальності в Україні набуває розроблення нової концепції вирішення проблеми зайнятості та безробіття.

Основні проблеми ринку праці у нашій державі пов'язані зі зростанням тривалості періоду безробіття, збільшенням кількості громадян, які шукають роботу, а також існуванням труднощів щодо працевлаштування соціально незахищених верств населення, які не здатні на рівних конкурувати на ринку праці, а тому потребують захисту з боку держави [1, с. 138].

На сучасному етапі основними причинами безробіття в Україні є: вивільнення внаслідок реорганізації чи ліквідації виробництва, скорочення штатів, звільнення за власним бажанням, неможливість знайти роботу після закінчення школи або вищого навчального закладу, звільнення через закінчення терміну контракту. До 90-х років ХХ ст. у постсоціалістичних країнах безробіття офіційно не визнавалося. В Україні вперше у 1991 р., коли було прийнято Закон «Про зайнятість населення», законодавчо визналася проблема безробіття. Україна належить до країн світу, де сформовані висококваліфіковані трудові ресурси практично для всіх галузей господарства. Аналіз статистичних показників безробітних у віці від 15 до 70 років, починаючи з 2000 р., показав, що спостерігається значна тенденція до зменшення безробіття та вихід України з кризи. Так, з 2000 до 2007 рр. відбувається тенденція до зменшення кількості безробітних, але в 2008 р. та особливо в 2009 р. знову збільшується кількість безробітних, з 2010 р. дотепер знову спостерігається поступове зменшення безробітних [5].

В Україні відсутні тенденції до скорочення зайнятості. Більше того, втрачено менше робочих вакансій, ніж у попередні роки, проте існують певні проблеми та причини виникнення цього економічного явища [4, с. 8]. Розвиток економіки будь-якої держави визначається наявними людськими ресурсами, їх здібністю до ефективної праці, а також наявністю умов для її здійснення. Тому можливість займатися ефективною працею, забезпечення зайнятості та її регулювання можна розглядати як чинник забезпечення стійкого економічного зростання держави [3, с. 77].

Основними проблемами виникнення безробіття є: проблема молодіжного безробіття; відповідне скорочення сукупного попиту на робочу силу; політика уряду в галузі оплати праці; скорочується

купівельна спроможність населення; бюджет втрачає платників податків; сезонні зміни в рівні виробництва в окремих галузях; зміни в демографічній структурі населення; рух робочої сили (професійний, соціальний, регіональний).

Основні шляхи вирішення проблем безробіття мають охоплювати низку заходів, зокрема: приведення законодавства України у відповідність до міжнародних норм і принципів; запровадження механізмів захисту внутрішнього ринку праці; реалізацію Державної та регіональних програм зайнятості; сприяння стабільній діяльності стратегічно важливих підприємств; зниження податків для підприємств за умови збереження робочих місць (для компенсування витрат на прийом нових працівників); забезпечення збереження ефективно функціонуючих робочих місць та створення нових; створення сприятливих умов для розвитку малого бізнесу та підприємницької діяльності безробітних; надання державою пільгових кредитів для виплати зарплати додатково зайнятим на виробництві, які за розміром будуть дорівнювати зарплаті; легалізацію тіньової зайнятості.

Запорукою вирішення проблеми безробіття в Україні є розроблення та реалізація широкого комплексу відповідних заходів, насамперед у соціально-трудої сфері. Потрібно посилити увагу щодо оновлення та підвищення технічного рівня робочих місць, зокрема для того, щоб кожне з них забезпечувало зайнятому прожитковий мінімум і подальше зростання заробітної плати (з урахуванням інфляції). Це дасть змогу привести заробітну плату у відповідність з продуктивністю праці, ліквідувати фіктивні робочі місця, зменшити приховане безробіття. На державному рівні має бути створений регуляторний комітет з контролю за проведенням заходів у сфері зайнятості по регіонах. Окремим напрямом діяльності регуляторного комітету має стати усунення кризового становища регіонів у сфері зайнятості.

Список використаних джерел:

1. Богиня Д. П. Основи економіки праці : навч. посібн. / Д. П. Богиня. – Вид. 3-тє, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во «Знання-Прес», 2002. – С. 270.
2. Колишня Л. М. Безробіття в умовах формування ринкових відносин / Л. М. Колишня // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 6. – С. 9–11.
3. Левчук Г. В. Сучасні проблеми, тенденції та аналіз безробіття населення в Україні / Г. В. Левчук // Вісник Бердянського університету економіки. – 2009. – № 3(7). – С. 75–79.
4. Соколова Т. М. Структура зайнятості та безробіття: проблеми та тенденції / Т. М. Соколова // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 2. – С. 7–11.
5. Статистичні дані Державного комітету статистики України.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.